

ΧΟΥΛΙΓΚΑΝΙΣΜΟΣ

AITIA – ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

«Επαγγελματίες χούλιγκαν»

Οι εγκληματικές πράξεις των οπαδών αθλητικών ομάδων καθορίζουν μια αποκλίνουσα κοινωνική συμπεριφορά, που έχει βαθιές ρίζες και εκδηλώνεται τόσο εντός των γηπέδων, όσο και στην ευρύτερη κοινωνική περιμέτρο. Η επίταση των βίαιων αυτών συρράξεων μεταξύ φανατισμένων οπαδών οδήγησε στον πρόσφατο θάνατο ενός νεαρού αγοριού, ο οποίος τόλμησε «να υπερασπιστεί» την ιδεολογία της ομάδας, που τον εξέφραξε απέναντι στους εν δυνάμει «εκτελεστές» του. Αποτέλεσμα της ιδεολογικής αυτής σύγκρουσης; Ο αποτροπιαστικός θάνατος μέσω της απότομης διακοπής του νήματος της ζωής και ο τερματισμός των ονείρων ενός νέου και υποσχόμενου ανθρώπου. Ο χουλιγκανισμός, εκτρέφεται από την ίδια την πολιτεία και αποτελεί κομμάτι του συστήματος, που προστατεύεται επιψελώς. Τα θεμέλια αυτού του φαινομένου κοινωνικής παθογένειας είναι βαθιά και έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ίδια την κοινωνία, που το υποθάλπει. Πώς θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί ο οπαδισμός ως βασική ασθένεια και όχι ως απόλοιπο σύμπτωμα;

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 στην Βρετανία, ο χουλιγκανισμός εξελίχθηκε σε έναν κοινωνικό – επαναστατικό αγώνα της εργατικής τάξης, δηλαδή απετέλεσε μια μορφή κοινωνικής αντίδρασης. Γι' αυτό το λόγο οι εκάστοτε κυβερνήσεις, που επιχείρησαν να καταστείλουν τη βία απέτυχαν οικτρά. Μάλιστα, πρόκληθηκαν μεγαλύτερες αναταραχές, εξαιτίας της προσπάθειας κατασύγασης μιας λαϊκής «επανάστασης». Μόνο η Μάργκαρετ Θάτσερ, πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας τόλμησε να παρεισφέρησε στα ενδότερα του χουλιγκανισμού και σχεδόν να τον εξαλείψει. Στις περισσότερες περιπτώσεις ο χουλιγκανισμός ελέγχεται από τους ίδιους τους πολιτικούς παράγοντες, ώστε να μεταστρέψουν το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης από μείζονα κοινωνικά ζητήματα σε ελάσσονα. Έτσι αποπροσανατολίζονται οι ψηφοφόροι και εφησυχάζονται οι πολιτικές συνειδήσεις.

Προς ενίσχυση των παραπάνω, οι φίλαθλοι τρέπονται σε οπαδούς για την εξυπηρέτηση οικονομικών και εμπορικών συμφέροντων, που ελλοχεύουν πίσω από μια «αθώα» αθλητική συμπλοκή. Φυσικά, αιχμή του δόρατος αποτελούν οι δυσμενείς οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, που επικρατούν, που επιτείνει το άγχος και τα συναισθήματα οργής και θυμού. Συχνά, οι οπαδοί είναι άτομα χαμπλού οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου, έχουν επιβαρυμένο οικογενειακό ιστορικό και ελλιπή ακαδημαϊκή μόρφωση. Είναι επιρρεπείς στις καταχρήσεις και επιδίωκουν μέσω της άσκησης βίας στους αθλητικούς χώρους να αποσυμπιεστούν από τα προβλήματα, που τους εγκλωβίζουν. Με την υιοθέτηση αυτής της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς αισθάνονται σημαντικοί, γιατί θεωρούν ότι έχουν κύρος, που στηρίζεται καθαρά στη δημιουργία κλίματος εκφοβισμού.

Επιπλέον, οι οπαδοί είναι άτομα, που δέπονται από χαμηλά ποσοστά αυτοεκτίμησης, γεγονός που έχει τις ρίζες του στην ελλιπή προσοχή και φροντίδα, που έλαβαν στον οικογενειακό τους περιγύρο. Ένας ακόμα παράγοντας, που εκτρέφει τον φανατισμό και τη βία στα γήπεδα είναι η πρωτοποίηση της βίας, που προβάλλεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία πολλές φορές λειτουργούν ως φερέφωνα των πολιτικών κυβερνήσεων,

που χρησιμοποιούν τον χουλιγκανισμό, για να ετεροκατευθύνουν τους πολίτες. Παράλληλα, η αναξιοκρατία, η ελλυτής κρατική πρόνοια και η ανεργία εξοργίζουν κοινωνικά ευπαθείς πολίτες, οι οποίοι εναντιώνονται στο υλιστικό πνεύμα της εποχής. Ο φανατισμός για τους ηθικά εξαχρειωμένους αυτούς πολίτες λειτουργεί ως ψυχολογικό αντίβαρο και ως υποκατάστατο μιας ιδεολογίας, που επιδιώκουν να τους εξυψώσει κοινωνικά.

Για να αναδειχθούν πλήρως οι εκφάνσεις του ζητήματος, είναι θεμιτό να κάνουμε μνεία στους πιθανούς τρόπους περιστολής του εν λόγω φαινομένου κοινωνικής παθογένειας. Συγκεκριμένα, η οικογένεια και το σχολείο οφείλουν να καλλιεργούν στους νέους την αγάπη για τον ερασιτεχνικό αθλητισμό. Επιπρόσθετα, οφείλουν να μεταλαμπαδεύουν στα παιδιά τις αξίες του ανθρωπισμού και να τα επιμορφώνουν επαρκώς, ώστε να είναι ικανά να διοχετεύουν ορθά και δημιουργικά τις ικανόττες τους. Ειδικότερα, η οικογένεια οφείλει να είναι ηθικός συμπαραστάτης των νέων και να εμφασίζει αυτοπεποίθηση στα νέα άτομα, ώστε να μη χρειάζεται να ενστερνίζονται λανθασμένες διεξόδους αποβολής της ανεπάρκειας και της ανασφάλειας, που αισθάνονται.

Εμβαθύνοντας, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης οφείλουν να συμβάλλουν στην προβολή υγιών προτύπων, που δεν είναι συνυφασμένα με την εξύψωση της βίας και να στηλιτεύουν προγράμματα και εκπομπές, που πυροδοτούν τον αθλητικό φανατισμό. Ο κρατικός φορέας με τη σειρά του είναι θεμιτό να εκχωρήσει κονδύλια, ώστε να ενισχυθεί ο μη εμπορευματοποιημένος αθλητισμός. Τέλος, το κράτος, οφείλει να αντιμετωπίσει δραστικά τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, που συντηρούν τον χουλιγκανισμό, περιορίζοντας την ανεργία, τον αναλφαβητισμό και την κοινωνική πόλωση μεταξύ προνομιούχων και μη πολιτών.

Εν κατακλείδι, ο χουλιγκανισμός ως κοινωνική συμπεριφορά δεν είναι και τόσο ανεξέλεγκτος. Αναδεικνύει την ψευδαίσθηση συμμετοχής ορισμένων ατόμων σε έναν επίπλαστο κόσμο, που τους αποδέχεται, ενώ στην ουσία αυτός ο κόσμος είναι το ίδιο το πολιτικό σύστημα, που τους απορρίπτει. Θα μπορούσαμε να καταλογίσουμε ευθύνες στην έλλειψη παιδείας των ανθρώπων. Η παιδεία, όμως, προϋποθέτει την επικράτηση μιας υγιούς και ηθικής κοινωνίας, που δεν επωάζει την απληστία και δεν συντηρεί εσκεμμένα κοινωνικές ανισότητες.

Ματίνα Κωστοπούλου, 2/02/2022